

CELF®-5 ÄR HÄR!

Elisabeth H.Wiig, PhD, Eleanor Semel, EdD & Wayne A. Secord, PhD

SYFTE OCH UTFORMNING

CELF-5, Clinical Evaluation of Language Fundamentals® – Fifth Edition är ett test avsett att identifiera, diagnostisera och följa upp språk- och kommunikationssvårigheter hos barn i åldern 5–16 år. CELF-5 - som är den reviderade uppföljaren till föregångaren CELF-4 - möjliggör en omfattande men ändå flexibel bedömning av språkliga färdigheter och ger information om ett barns språkliga förmåga såväl i förskola/skola som hemma och i sociala interaktioner.

Med hjälp av CELF-5 är det möjligt att bedöma ett barns generella språkliga färdigheter, belysa språkliga styrkor och svagheter, få inblick i vilka eventuella bakomliggande faktorer som kan tänkas påverka språksvårigheterna, samt sätta detta i relation till hur barnet kommunicerar i vardagssituationer, det vill säga barnets funktionella kommunikation. Resultaten på CELF-5 kan ligga till grund för beslut om vilka interventioner som är mest lämpliga i det enskilda fallet för att främja barnets fortsatta språkliga utveckling.

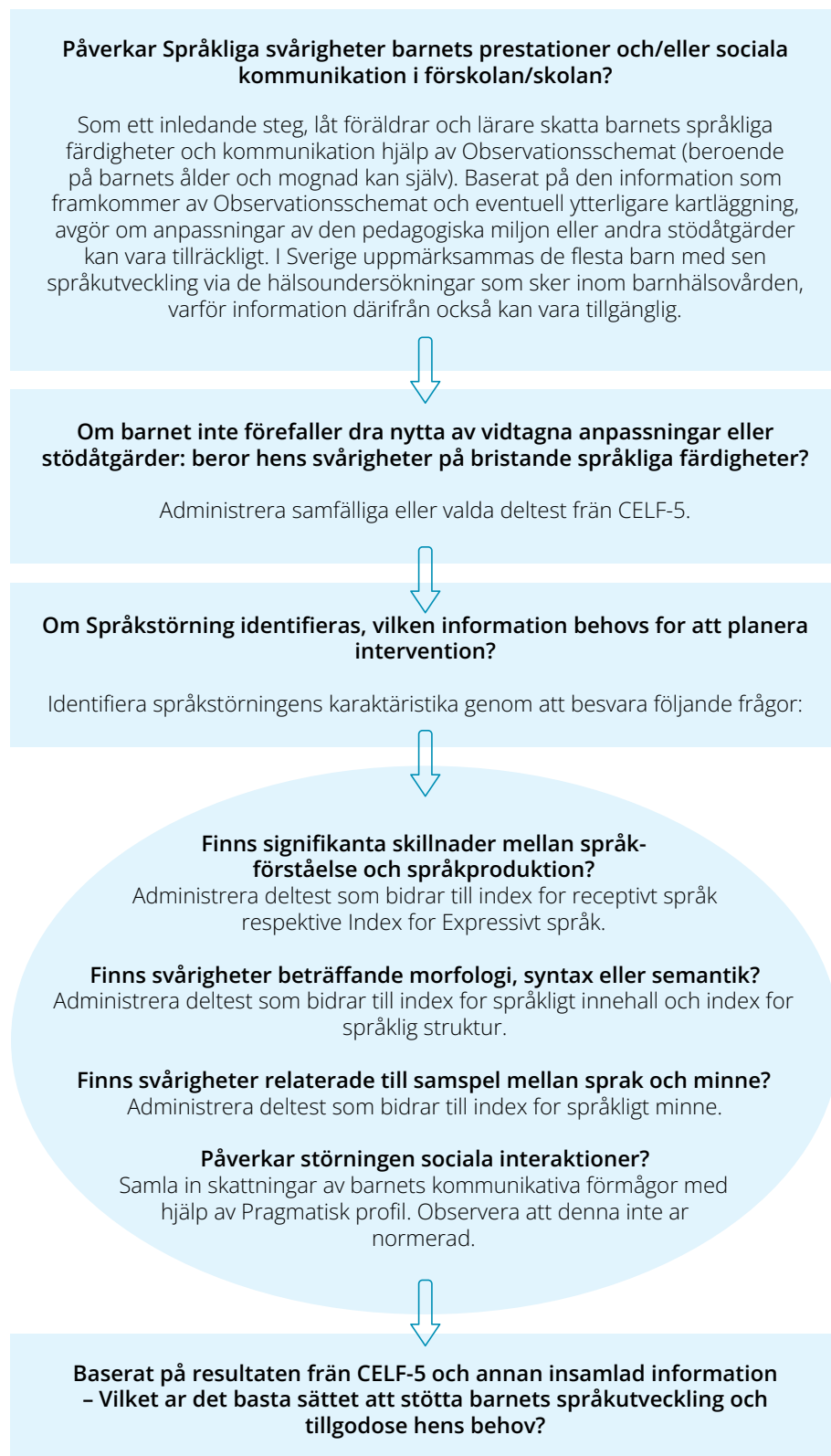
Deltesten i CELF-5 bedömer både receptiv som expressiv språkförmåga, liksom semantiska och syntaktiska aspekter av språket. Några av deltesten fokuserar på

förvärvandet av grammatiska regler, medan andra ger ett mått på förståelsen av ord och begrepp, kategori- och begreppsbildning samt språklig produktion. Dessutom bedöms minne för språkligt material. Sammantaget bedömer deltesten ett brett spektrum av språkliga färdigheter, färdigheter ett barn måste bemästra för att bli en kompetent användare av språket.

CELF-5 ger även möjlighet till bedömning av i vilken utsträckning ett barn kan använda språket effektivt och funktionellt, det vill säga hur hen förmår kommunicera och förstå andras kommunikation i vardagliga sammanhang (som i olika typer av socialt samspel) med hjälp av Pragmatisk profil. Pragmatisk profil är en skattningsskala bestående av 50 påståenden, avsedd att besvaras av föräldrar, förskollärare/lärare och/eller andra som känner barnet väl.

Dessutom kan information om eventuella språkliga svårigheter knutna till olika områden - såväl i förskola/skola som hemma - erhållas med hjälp av ett Observationsschema. Nedan illustreras en bedömningsprocess med CELF-5.

Figur 1.1 En bedömningsprocess med hjälp av CELF-5

Skillnader mellan CELF-4 och CELF-5

Revideringsarbetet har inneburit att vissa deltest omarbetats, vissa tagits bort och några tillkommit. De deltest från CELF-4 som är kvar i CELF-5 har breddats i omfattning; såväl enklare som svårare uppgifter har lagts till för att mer adekvat täcka bredden av utvecklingsrelaterade språkliga färdigheter hos barn. Utöver detta har även andra förändringar genomförts.

Förändringar av testformat

Lingvistiska begrepp och riktningssbegrepp återfinns nu i två separata deltest; Förståelse för instruktioner 1 för åldern 5–8 år respektive Förståelse för instruktioner 2 för åldern 5–16 år. Denna förändring möjliggör en mer exakt bedömning och analys av de avsedda begreppen.

Deltestet Likheter har reviderats för att säkerställa en smidig och kontinuerlig övergång från de enkla orden och relationerna i CELF-4 Likheter 1 till de svårare orden och associationerna i CELF-4 Likheter 2. Den expressiva delen där barnet ska motivera sitt svar genom att berätta på vilket sätt två saker är lika har strukits. Deltestet Likheter i CELF-5 är därmed ett enhetligt deltest som administreras till hela åldersintervallet 5–16 år.

Nya berättelser och uppgifter har lagts till i deltestet Hörförståelse av berättelse (tidigare Hörförståelse av text) för såväl barn i åldern 5–8 år som barn i åldern 9–16 år. Med nya uppgifter stärks både tak och golv i deltestet.

Förändringar av deltest och index

Deltesten Sifferrepetition, Vardagliga sekvenser, Expressivt ordförråd, Ordmobilisering och Påskyndad benämning har utgått.

Deltesten Förståelse av instruktioner 2, Orddefinitioner, Bygga meningar och Semantiska relationer har tillkommit.

Index för Arbetsminne har utgått.

Förändringar av administrering och material

Genom att inleda bedömningsprocessen med Observationsschemat behöver barn som blir hjälpta av pedagogiska anpassningar i förskolan eller i skolan kanske inte remitteras för vidare utredning.

Alla uppgifter återges i sin helhet i protokollet för att underlätta administreringen.

Åldersbaserade startpunkter har introducerats i flera deltest och förkortar administreringstiden.

Poängsättningsanvisningarna har blivit tydligare för att försäkra korrekt poängsättning.

Ny vändregel för de deltest som har en vändregel: Om barnet inte får full poäng på båda de två första uppgifterna från startpunkten, vänds administreringen tillbaka till Uppgift 1 och uppgifterna administreras sedan i ordning därifrån.

Uppdaterade normer

Den svenska versionen av CELF-5 har uppdaterade normer, baserade på ett representativt urval av den skandinaviska populationen.

Nyttillkomna utvecklingspoäng

En nyhet i CELF-5 är att det nu är möjligt att generera så kallade utvecklingspoäng. Dessa möjliggör bedömning av ett enskilt barns utveckling över tid, oberoende av jämnåriga och kan användas för att kvantifiera små förbättringar i språkliga färdigheter hos barn bedömda med CELF-5.

Digital tillämpning – Q-global och Q-interactive

Nytt i CELF-5 är att poängberäkning och resultatredovisning görs digitalt för snabbare och säkrare resultat (det är inte möjligt att handscora CELF-5). Välj mellan Q-global (för administrering i traditionellt papper och penna-format) och Q-interactive (för en helt digital adminstrering).

Q-global

Q-global är Pearsons webbaserade plattform för digital poängberäkning och resultatredovisning. Användaren matar in råpoäng från en testning genomförd med traditionellt papper och penna-material och programmet genererar en resultatrapport med skalpoäng, indexpoäng, percentilvärden och utvecklingspoäng.

Q-interactive

Med hjälp av två iPads kan användaren administrera CELF-5 helt digitalt. På en iPad (testledarenheten) finns anvisningar till testledaren och på den andra (testpersonsenheten) visas uppgifter för barnet, som också ger sitt svar på iPad.

TESTETS STRUKTUR OCH ORGANISATION

Den svenska versionen av CELF-5 består av totalt elva deltest. Testet är uppdelat i två åldersintervall med delvis olika deltest. För såväl barn i åldern 5–8 år som barn i åldern 9–16 år administreras åtta deltest, varav fem deltest är gemensamma för båda åldersgrupperna. Nedan finns en kort redogörelse för de fem sammansatta mått – index – som är möjliga att beräkna.

Index för Grundläggande språkliga färdigheter (5–16 år)

Detta index fastställs utifrån ett brett spektrum av språkliga färdigheter. Indexet omfattar såväl mått på språkförståelse som språklig produktion, samt mått som belyser förmågan att minnas muntligt presenterad information. De fyra deltest som sammantaget utgör indexet är de som visat sig ha bäst förmåga att diskriminera mellan förekomst och ej förekomst av språkstörning. Administrering av dessa deltest är ett tidseffektivt (35–40 minuter) sätt att slå fast huruvida språkstörning föreligger och gör behovet av att administrera samtliga deltest mindre.

Index för Receptivt språk (5–16 år)

Detta index ger ett mått på barnets språkförståelse och omfattar de deltest som bedömer receptiv språkförståelse.

Indexet fångar förmågor som bedömer hörförståelse på både ord- och meningsnivå.

Index för Expressivt språk (5–16 år)

Detta index ger ett mått på barnets förmåga att producera språk. Det omfattar deltest som bedömer barnets förmåga att använda böjningsmorfem, att producera relevanta, semantiskt och syntaktiskt korrekta meningar samt förmågan att korrekt återge muntligt presenterade meningar.

Index för Språkligt innehåll (5–16 år)

Detta index ger ett mått på olika aspekter av barnets semantiska utveckling. Bland annat bedöms ordförråd, begreppsförståelse, förståelse för relationer mellan semantiskt besläktade ord samt förmåga att resonera och dra slutsatser utifrån information som presenteras muntligt (inferens).

Index för Språklig struktur (5–8 år)

Detta index ger ett mått som är baserat på både receptiva och expressiva förmågor. Indexet omfattar deltest som bedömer böjningsmorfem, syntax och satsstruktur, det vill säga barnets förmåga att förstå och använda de regler som styr strukturen i språket.

Index för Språkligt minne (9–16 år)

Detta index ger ett mått på barnets förmåga att minnas instruktioner, producera meningar med ett givet målord och identifiera semantiskt besläktade ord. Indexet bedömer barnets förmåga att bibehålla, bearbeta och minnas språkligt innehåll och språklig struktur.

Nedan finns korta beskrivningar av de deltest och skattningsskalor som ingår i CELF-5 och vad de avser att mäta.

Deltest	Ålder	Beskrivning och syfte
Observationsschema (OS)	5–16 år	Skattningsskala som möjliggör för användaren (till exempel föräldrar och förskole- och skolpersonal) att skatta barnets vardagliga kommunikationsfärdigheter inom fyra olika områden: Lyssna, Tala, Läsa och Skriva.
Menings förståelse (MF)	5 – 8 år	Deltestet mäter förståelsen av grammatiska strukturer på statsnivå.
Förståelse av instruktioner (FI1)	5 – 8 år	Deltestet mäter förmågan att (a) tolka, komma ihåg och utföra muntliga instruktioner av ökande längd och komplexitet; och (b) komma ihåg olika objekts namn, egenskaper och ordning.
Grammatiska strukturer (GS)	5 – 8 år	Deltestet mäter tillägnandet av morfologisk förmåga.
Likheter (LI)	5–16 år	Deltestet mäter förmågan att förstå relationer mellan associerade ord.
Förståelse av instruktioner 2 (FI2)	5–16 år	Deltestet mäter förmågan att (a) tolka, komma ihåg och utföra muntliga instruktioner av ökande längd och komplexitet; och (b) komma ihåg olika objekts namn, egenskaper och ordning.
Formulera meningar (FM)	5–16 år	Deltestet mäter förmågan att formulera semantiskt och grammatiskt korrekta meningar utifrån en given situation gällande semantik, syntax och pragmatik.
Repetition av meningar (RM)	5–16 år	Deltestet mäter förmågan att komma ihåg och återge meningssamband av ökande längd, idétäthet och syntaktisk komplexitet.
Hörförståelse av berättelse (HB)	5–16 år	Deltestet mäter förmågan att tolka explicit och implicit (inferentiell) information som presenteras i ett avsnitt.
Orddefinitioner (OD)	9–16 år	Deltestet mäter förmågan att definiera ord genom att beskriva egenskaper hos ordet och dess relation till andra ord.
Bygga meningar (BM)	9–16 år	Deltestet mäter förmågan att sätta samman ord och ordbokkombinationer till syntaktiskt och semantiskt korrekta meningar.
Semantiska relationer (SR)	9–16 år	Deltestet mäter förmågan att tolka meningar som (a) gör jämförelser, (b) identifierar plats eller riktning, (c) inkluderar tidsrelationer, (d) inkluderar serieordning, eller (e) använder passiv form.
Pragmatisk profil (PP)	5–16 år	Skattningsskala som möjliggör för testledaren, föräldrar, förskole- och skolpersonal att skatta barnets pragmatiska språkfärdigheter.

För mer information om CELF-5,
besök www.pearsonclinical.se/celf-5